

LJUBAVNICI

VENDELA VIDA

Prevela
Biljana Kukoleča

Laguna

Kada je prošlo pola sata a i dalje nigde nije bilo traga od malog belog renoa, Ivon se pobjerala da je obmanuta. Njen let iz Istanbula bio je poslednji tog dana i mali aerodrom u Dalamanu počeo je da se prazni. Stajala je napolju, pod nebom prošaranim crvenim prugama, i osvrkala se tražeći ikoga ko deluje kao da je čeka. No nije bilo nikoga osim taksista koji su uzvikivali: „Ja ću vas povesti“, ili pravili pokrete s istim značenjem. Vratila se u zgradu terminala, nadajući se da je previdela službenika gospodina Čelika, za kojeg joj je bilo rečeno da će držati komad papira s njenim imenom. Međutim, jedino što je videla bio je veliki poster na zidu: TURSKA – MESTO GDE SE SREĆU ISTOK I ZAPAD. Na tom posteru bile su prikazane dve osobe s koferima u ruci kako hodaju jedna prema drugoj preko mosta.

Otvorila je svoj laptop da bi proverila poslednje elektronsko pismo od gospodina Čelika i odmah požalila zbog toga. Dvojica mladića u trenerkama zurila su u nju. I žena koja je pred sobom gurala četku za brisanje poda takođe se zagledala

u nju. Piter to ne bi odobrio; putovali su u devet ili deset, ne, čak jedanaest raznih zemalja u toku dvadesetšestogodišnjeg braka i bio je ponosan na njihovu sposobnost da prođu nezaapaženi. Ovo je bilo njeno prvo putovanje posle njegove smrti i već je prekršila ta njihova pravila.

Laptop je bio poklon od njenog sina i njegove verenice i Ivon je već zažalila što ga je ponela. Bilo joj je krivo i što ga uopšte ima. Odnela ga je u ženski toalet i, kada je ostala sama, postavila ga je na pult kraj lavaboja. Zabrinula se kad je videla da nije pogrešila: gospodin Čelik joj je u poslednjem pismu napisao da će jedan njegov službenik doći po nju petnaestog juna u 19.30 i da će je čekati ispred zgrade aerodroma u Dalamanu da bi je odvezao do kuće u Dači. U njegovom pismu bio je potvrđen i prijem depozita od hiljadu dolara za najam kuće, koji je uplatila na njegov račun. Hiljadu dolara! Kakva je samo budala bila što je elektronski uplatila tako veliku sumu za letnje boravište koje je videla samo na veb-sajtu. Pažljivo je zapisala broj telefona gospodina Čelika na naličje karte za ukrucavanje u avion i ubacila računar u torbu, pa je izašla iz toaleta. Nigde na vidiku nije bilo javnog telefona.

Na parkiralištu bez ikakve hladovine osetila je jaku vrućinu, koja kao da se nataložila u toku dana. Da ne bi uvredila konzervativne Turke, bila je obukla bluzu s dugim rukavima i suknu do polovine listova – ta odeća sada joj je bila neudobna i sasvim nepotrebna. Na letu iz Istanbula nijedna žena nije nosila maramu na glavi. Turkinje, uglavnom mlade i bogate, bile su odevene u farmerke i duboko izrezane majice i nosile su sandale s visokim potpeticama. Na ostalim sedištimama bile su neke engleske studentkinje u odeći za plažu, Turci u malo dužim šortsevima i Norvežanke u tesnim svetlim košuljama u pratnji svojih neopisivih momaka.

Pored parkirališta nalazili su se mali kafe i novinski kiosk, u kome je Ivon momka za kasom zamolila da joj dozvoli da telefonira. Pokazala mu je broj, a on je izvukao crni telefon ispod barskog pulta i okrenuo broj koji je tražila. Bilo je to mali čin ljubaznosti, jer ona ne bi znala koje cifre treba da izostavi iz dugog niza.

Bila je iznenađena kad se na njen poziv odmah začuo nečiji glas.

„Gospodine Čelik?“, kazala je.

„O bože, pa to ste vi“, rekao je on s jedva primetnim stranim naglaskom.

„Da, ja sam“, odgovorila je.

„Moj čovek vas upravo traži“, kazao je gospodin Čelik. „Gde ste?“

„U kafeu ispred aerodroma.“

„Izgleda da ste iz aerodromske zgrade izašli na suprotnu stranu.“

„Zar postoji i druga strana?“, upitala je. „Otići ću odmah tamo.“

„Nemojte, molim vas, samo ostanite tu gde ste. Pozvaću svog čoveka i kazaću mu da dođe na vašu stranu zgrade.“

„Hvala“, kazala je. On je spustio slušalicu. „Hvala“, rekla je ponovo i nasmejala se sa zadovoljstvom i olakšanjem. Nisu je prevarili. Nije ispala budala.

Iz aviona je Ivon oduševljeno posmatrala Sredozemno more i njegovu teksturu koja je ličila na šifon. Podsećalo ju je na igru koju su njeni blizanci igrali kad su bili mlađi: Aurelija i Metju bi držali zamotuljke plave, sjajne tkanine i naizmenično ih podizali i spuštali svojim malim rukama. Igra se zvala *Okean*.

Dok je sada stajala ispred kafea, Ivon nije mogla da vidi more, ali je u vazduhu osećala miris soli. Neki beli auto usporio je i stao i iz njega nije izašao jedan muškarac, već dvojica – prvi povisok, a drugi još viši od njega. Delovali su preglozno za tako mali auto.

„Zdravo!“, kazala je, kao da ona njima želi dobrodošlicu u tu zemlju. Obojica su klimnula glavom.

Vozač je uzeo kofer koji je bila spustila kraj sebe i stavio ga na zadnje sedište. Svečano joj je otvorio i pridržao vrata i ona je kliznula unutra. Sedište je bilo toplo i lepljivo.

„Došli ste obojica“, kazala je.

„On ne govori engleski, pa sam ja došao da prevodim“, objasnio je čovek na suvozačkom sedištu. „On radi za gospodina Alija Čelika i zove se Mehmet.“

Ivon je upitala prevodioca kako se zove, a pošto nije razumela odgovor, pitala ga je ponovo, ali ni tada nije razabrala, pa je odustala od daljih pitanja. „Koliko dugo ćemo se voziti?“, kazala je umesto toga.

„Oko tri sata, a možda i manje. Popravljaju put, pa to može potrajati nešto duže ili malo kraće. Staćemo negde da popijemo kafu.“

Auto je krenuo. Čovek je nešto kazao onome drugome, ovaj se nasmejao, a Ivon je sela na zadnje sedište pored Piterovog starog kofera samsonajt. On joj je sada bio glavni saputnik.

Kroz prozor je videla drvorede palmi i tirkizne minarete džamija. Usporili su vožnju pri prolasku kroz grad Marmaris i provezli se pored beskrajnog niza barova: na mnogima su se videle britanske zastave, a pred njima su sedeli preplanuli turisti u sandalama i pili pivo iz uskih čaša.

Po izlasku iz Marmarisa naišli su na neke kratke tesnace, a ponegde se moglo videti i more, sve dok sunce koje se

lagano spuštalo ka horizontu nije konačno zašlo. Posle toga, u tami su se samo povremeno mogli nazreti neki oblici ili čuti zvuci – poneka usputna kuća, ili pseći lavež. Vozili su se vrlo brzo – čim bi nešto ugledali, to bi već ostavili za sobom. Ivon se pitala kako vožnja može trajati više od dva sata ako se voze takvom brzinom, no, mada na vidiku nije bilo nikakvog grada ni oznake, put odjednom više nije bio asfaltiran, pa je osećala svaku neravninu i svaki pređeni kilometar. „Sada se nalazimo na poluostrvu Dača“, kazao je čovek na suvozačkom sedištu, okrenuvši prema njoj nasmejano lice sa krupnim zubima. „Grad Dača nalazi se na kraju poluostrva.“

Ivon je samo klimnula glavom prema crvenkastomedoj tami.

Ubrzo su zašli u osvetljen predeo i ugledali restoran sa stolovima postavljenim napolju. Prevodilac je naručio kafu, a Ivon fantu sa ukusom pomorandže.

„Kako se kod vas kaže *hvala*?“, upitala je Ivon prevodioca dok su prilazili stolu.

„Najlakše vam je da izgovorite *ti end şugar*.^{*} To slično zvuči.

„Ti end şugar“, rekla je Ivon.

„Nema na čemu“, odgovorio je, pa su se svi nasmejali.

Seli su za izletnički sto kraj mostića izgrađenog preko malog jezera. Oko njih su, za okruglim ili četvrtastim stolovima, sedeli ljubavni parovi i velike grupe muškaraca koji su se smejali i pušili cigarete bez filtera. Miris duvana bio je težak i prodoran.

Mehmet je nešto kazao, a njegov prijatelj preveo: „Gospodin Čelik je vrlo uticajan čovek.“

^{*} Engl.: *tea and sugar* – čaj i šećer, zvući slično kao tursko *teşekir* – hvala. (Prim. prev.)

Ivon je slegnula ramenima: „Pa, ja ne znam baš mnogo o njemu.“

Pogledali su je kao da se čude tome što ona ne zna za moć gospodina Čelika.

„Šta znate o Turskoj?“, upitao je Mehmet.

„Znam nešto malo“, rekla je. „Znam da je to jedna od najlepših zemalja na svetu.“

Mehmetov prijatelj se osmehnuo i preveo njene reči. Mehmet je klimnuo glavom. Na svim dotadašnjim putovanjima Ivon nikada nije srela nekoga ko bi se usprotivio tvrdnji da mu je zemlja među najlepšima na svetu.

„I šta još znate?“

„Pa, znam da Turska nije primljena u EU.“

Mehmet je razumeo da je pomenula EU i njih dvojica započese neki razgovor koji se ubrzo pretvorio u raspravu.

„Žao mi je“, rekla je Ivon.

„U redu je“, kazao je prevodilac. „No mi se ne slažemo u vezi s tim. Ja smatram da, ako nas EU ne želi, ko je jebe. No Mehmet misli da Turska treba da se priseti svoje istorije. Misli da naša zemlja treba da spozna istorijsku istinu.“

Nastavili su žučnu raspravu na turskom. Ivon se učinilo da je čula da pominju Jermeniju, ali nije bila sasvim sigurna. Činilo se da prevodilac sve teže nalazi prave engleske reči što se više nervira, pa su njegovi pokušaji da i nju uključi u raspravu ostali neuspešni.

To je za Ivon predstavljalo pravo olakšanje. Zavrnila je rukave bluze i zadenula krajeve suknje među kolena, da bi joj topao vazduh dopro do kože. Više je uživala u ulozi posmatrača nego posmatranog. Tek je tada, sedeći u restoranu kraj puta na poluostrvu Dača, shvatila klaustrofobiju

koja ju je mučila prethodne dve godine. Osećala se kao da je pod stalnim nadzorom, što se često događa tek obudovelim ženama. Ljudi u njenoj školi, đaci, susedi, radnici zaposleni u radnji za hemijsko čišćenje, osoblje u video-klubu – svi su motrili na nju. „Kako ste“ više nije bilo samo formalno pitanje, jer bi njen dvosmislen odgovor lako mogao da raspiri ogovaranja, što bi zatim dovelo do niza telefonskih poziva i poseta brižnih poznanika.

U poslednje vreme, kad god bi je upitali kako planira da provede vikend, pribegavala je raznim lažima, pominjući svoju decu i neke neimenovane rođake koji joj dolaze u posetu, tako da niko nije mogao znati da je to vreme zapravo provodila sama. Barlington u Vermontu, grad u kome je provela polovinu života – bračnu polovinu – sada je za nju postao neka vrsta kućice za lutke sa uklonjenim prednjim zidom, pa su prazne i nesređene prostorije u kojima je usamljениčki živela bile izložene svačijem pogledu. Zašto li je toliko čekala da pobegne od svega toga?

U drugom delu vožnje odjednom je osetila iscrpljenost, ali ju je neasfaltiran drum sprečavao da zaspi. Svaki put kad bi se našla na ivici sna, neka džomba na putu prodrmlala bi je i razbudila. Kada su se konačno približili Dači, iz nje je bila sasvim istreskana svaka pomisao na odmor i osećala se veoma budno, mada joj je glava bila prazna. Prepoznala je osećaj poremećaja spavanja koji je imala posle nekadašnjih putovanja avionom s Piterom, kao i onaj skoriji, kada joj se posle njegove sahrane poremetio ciklus sna. To su bili meseci kada bi konačno, iscrpljena plačem, zaspala mrtvim

snom pa bi ujutru treptala na jako dnevno svetlo, opijena mogućnostima novog dana, a onda bi je, možda tek posle minuta, stvarnost zagušila spoznajom da je Piter poginuo i da ga više nema.

Kad su stigli u Daču, Mehmet je skrenuo s glavnog puta i odvezao ih desetak blokova uz brdo. Zaustavio je auto ispred jedne bele kuće. Ivon je prepoznala spoljašnji izgled kuće, mada je stepenište u prirodi delovalo znatno napadnije, jer je bilo mnogo šire nego na fotografiji. To stepenište je prema celoj fasadi zgrade štrčalo kao loš zub koji se otkriva u širokom osmehu. Čim je izašla iz automobila, Ivon je ugledala bujnu cvetnu puzavicu iznad kapije. Sa fotografija joj je već bilo poznato da je to purpurna bogumila.

Ivon je sledila Mehmeta uza stepenice, a prevodilac je išao iza njih noseći njenu torbu i kofer. Ulazna vrata vodila su u popločano predvorje, kuhinja i trpezarija nalazile su se sleva a dnevna soba zdesna. Sve je bilo uređeno u crno-belim tonovima sa crvenim, plavim i žutim akcentima. Prava Mondrijanova paleta boja. Bilo je tu i široko crveno, metalno stepenište, nalik na ona koja se viđaju po dečjim igralištima, koje je zavijalo gore-dole. Trebalo je, dakle, da dođe u Tursku, zemlju ruševina i starina, pa da se nastani u sasvim modernoj kući.

Njen vodič i prevodilac odlučno je koračao kroz kuću. Svetla su se sama palila čim bi ušli u neku prostoriju. Ivon je prvo pomislila da njeni pratioci žele da se uvere da u kući nema nikoga, ali je ubrzo shvatila da oni nisu bili toliko zaštitnički nastrojeni koliko radoznali. Gospodin Čelik je bio bogataš i njihov šef, a Ivon je nagađala da su se oni sada prvi put obreli u njegovoj kući sami i bez nadzora.

„Kuda se gospodin Čelik seli dok izdaje ovu kuću?“, upitala je Ivon. Ušla je u dnevnu sobu u kojoj su se nalazili veliki televizor, tepih s motivom zebrine kože, kauč presvučen plavom kožom a zaključana staklena vitrina iza njega puna starih pušaka.

„On ima mnogo kuća. Sada se nalazi u kući u vinogradu“, objasnio joj je prevodilac. On i Mehmet zastali su ispred vitrine s puškama. Ivon je bila uverena da s divljenjem i priličnim prizvukom zavisti razgovaraju o toj kolekciji.

Prevodilac je poneo njen kofer uz crveno zavojito stepenište. „U koju sobu da ga smestim?“, upitao ju je.

„Pa valjda u glavnu spavaću sobu, gazdinu“, rekla je Ivon. „U onu veliku“, dodala je.

„Sami ste“, rekao je kad je ponovo sišao niza stepenice.

„Očekujem porodicu.“ To njeno objašnjenje odmah je prevedeno Mehmetu. Obojica su klimnula glavom. To nije bila baš potpuna laž, ali je, kao što je to obično slučaj s neistinama, doprinela da se svi osete prijatnije.

Dali su joj ključeve kuće i automobila – gospodin Čelik se postarao i za to. Kada mu je napisala da razmišlja o tome da iznajmi auto u agenciji na aerodromu, odmah joj je odgovorio elektronskim pismom u kome je stajalo: „Nemojte bacati novac, ja ovde znam prave ljude.“

Ivon je Mehmetu i njegovom prijatelju dala napojnice. „Ti end šugar“, kazala je. Učinilo joj se da su zadovoljni. Pitala se koliko li im vremena treba da se spuste niz breg – kao majka i profesorka uvek je brinula o tome kako će neko stići kući – a prevodilac joj je pokazao drugi auto, koji je ranije parkirao ispred kuće. Dok je za njima zatvarala ulazna vrata, duboko je udahнула nastojeći da oseti miris cveća, a onda se setila da bogumila ne miriše.

Sada je mogla na miru da istražuje kuću. Popela se na prvi sprat. Na sredini odmorišta bila su vrata velikog kupatila sa zavesom za tuš dekorisanom slikama zelenih žaba i policom punom raznobojnih peškira za plažu. Na zadnjoj strani kuće nalazile su se dve male spavaće sobe – jedna s francuskim krevetom, a druga s običnim krevetom i daskom za peglanje, koja je stajala na postolju nalik na noge nekog insekta.

Kofer su joj odneli u najveću spavaću sobu, koja se nalazila u prednjoj strani kuće. Krevet je bio zastrt tankim žutim prekrivačem, a na jednom zidu stajala je polica s knjigama. Ivon je razvukla kukičane zavese koje su je podsećale na dezen haljine koju je jedna njena sestra nosila u osnovnoj školi. Pritisnula je lice na staklo. U podnožju brega bilo je more, tiho i mirno.

Drugi sprat bio je manji i imao je samo jednu jednokrevetnu sobu s balkonom. Na krevetu su stajali sprava za vežbanje mišića i neki predmet sa crnim kaiševima i srebrnastim lancima. Ivon nije znala čemu bi to moglo da služi.

Sišla je stepenicama do podruma. Čak i sa upaljenim svetlom podrum je delovao mračno i bio je pun nekih čudnih stolova i lampi, a na sredini prostorije stajao je jedan kauč. Odmakla se od vrata samo nekoliko koraka, jer se plašila da bi svetlo moglo automatski da se ugasi, a onda se vratila u prizemlje.

Pred ulaznim vratima nalazila se drvena posuda koja je ličila na mali čamac i u njoj je bilo više pari ženske obuće. Izula je cipele i probala par crnih sandala s niskom petom. Bile su baš njen broj. Bile su i modernije od onih koje je obično nosila – Kali, verenica njenog sina, svakako bi se složila s tim – a svoje praktične cipele odložila je u drvenu posudu. Prošetala je unaokolo uživajući u zvuku koji su potpetice sandala

proizvodile na pločicama. *To je zvuk elegancije*, pomislila je. Zvuk koji proizvodi žena dok se sprema za zabavu.

Kuhinja je bila nalik na operacionu salu i vrlo oskudno nameštena: svi pultovi bili su prazni, samo je na jednom stajala boca crnog vina bez etikete. Uz nju je bila prislonjena beleška: „Vino je iz mog vinograda, uživajte!“ Na vratima frižidera nalazila se fotografija grupe ljudi na nekoj jahti – svi su bili u dvadesetim i tridesetim godinama i svi su držali čaše s pićem. Koji li je od njih gospodin Ali Čelik? Koja je od tih lepih žena njegova supruga? Fotografiju su pridržavali magneti na kojima je pisalo: CARPE DIEM i ČOVEKOVO BOGATSTVO MERI SE STEPENOM ZABAVE KOJU MOŽE DA MU PRIUŠTI.

Ivon je otvorila frižider. U srebrnoj posudi presijavale su se trešnje. Probala je jednu, a zatim još jednu. Izvadila je posudu i odnela je u dnevnu sobu, zajedno sa salvetom i činijicom za koštice. Potcenila je sopstvenu glad.

S kauča nije mogla da vidi ono što se videlo s prozora, već samo svoj odraz u staklu: smeđu ženu svetle kože i tamnih očiju koja pljucka koštice trešanja. Na prvi pogled, sa svoje pedeset tri godine, delovala je mlađe. Pokušavala je da ne bude sujeta zbog toga, ali nije mogla tvrditi da se time ne ponosi. Posle Piterove smrti malo se ugojila, pa su joj se popunile grudi i bokovi i malo zategle bore. Ustala je i približila se prozoru da bi bolje osmotrila celu svoju figuru, a onda se setila da bi i susedi sa suprotne strane ulice mogli da je vide, pa se povukla i otišla u kuhinju.

Bilo je prilično čudno što je iznajmila tako veliku kuću, ali je pre dva meseca, kad je rešila da otputuje, u ponudi na internetu to bila jedina raspoloživa kuća koja joj se dopala.

Njen sin Metju pozvao ju je da se pridruži njemu, Kali i Kalinjoj porodici na brodu kojim su planirali da prokrstare pored obala Grčke i Turske. „To je naše predbračno putovanje“, napisao je Metju u prvom elektronskom pismu upućenom Ivon. Ona nikada u životu nije čula za tako nešto, ali nije čula ni za mnoge druge stvari koje su za Kalinu porodicu Kembelove bile sasvim uobičajene. Pošto je u mladosti bila zasenjena bogatstvom Ivon je sada nastojala da se drži što dalje od ljudi koji imaju mnogo novca.

„Staćemo kod SVAKOG arheološkog nalazišta na našem putu do Troje. OBOŽAVACEŠ sve to, mama“, napisao joj je Metju. Činilo joj se da su ta njegova velika slova molećiva i da pokazuju njegovu brigu za nju. Ivoni je bilo potrebno malo vremena da shvati da se to ubeđivanje odnosi na njeno pretpostavljeno interesovanje za istoriju, jer je trideset godina držala nastavu iz tog predmeta. Iako dobronameran, Metju ju je razumeo samo vrlo površno. *Da li je to pravo?*, pitala se u sebi. Majka, profesorka, istoričarka, supruga. Udovica. On se nije mnogo uživljavao u te izraze, ni u te njene uloge. No ni Ivon to nije činila kad je bila u pitanju njena majka.

„Razmisliću o tome“, napisala je kao odgovor na Metjuov poziv, mada je odmah odlučila da neće ići na to putovanje. No, kad je došao april, još jedno prazno i beznačajno leto prostiralo se pred njom poput beskrajnog trotoara. Nije imala nikakve planove za letnji raspust i nije imala šta da radi u naredna tri meseca. Razmišljala je o mogućnosti da predaje u nekoj letnjoj školi. Činilo joj se da je to dobra zamisao: bila je vrlo uspešna u radu s đacima kojima su bili potrebni dodatna pomoć i časovi, uspešnija nego sa odlikašima. Oni su bili Piterovi miljenici; ako je kao profesor, a i kao roditelj,

imao neku manu, to je svakako bio njegov potpuni nedostatak strpljenja za sve što nije bilo savršeno. Ivon je popričala o letnjoj školi s Džordžom, direktorom njene škole, koji je u vreme svog prvog braka jednom mesečno dolazio na večeru kod Ivon i Pitera. No on ju je posavetovao da se malo odmori od nastave. „Makar preko leta“, kazao je i spustio joj ruku na rame, i znala je da bi joj on, ako bi mogao, rado predložio i znatno duže odsustvo.

Njegov nedostatak vere u njene predavačke sposobnosti imao je veze s Oliverom Kromvelom.

Jednog petka, prethodnog februara, držala je uobičajeni čas iz istorije i pričala o Oliveru Kromvelu i Britanskom Komonveltu. Posle nekoliko minuta primetila je da niko u učionici ne obraća pažnju na ono što priča čak ni njeni najodaniji đaci. Zatim je počelo sašaptavanje. Znala je da nešto nije u redu. Kasnije tog dana u njenoj školskoj pošti pojavilo se anonimno pismo sa sledećim tekstom: „Održali ste to predavanje, i to isto OD REČI DO REČI, na prethodnom času ove nedelje.“ Bio je to đачki rukopis i prepoznala je izdužena slova O jednog svog učenika. Svakako se o njenoj zaboravnosti pričalo po školi, pa su glasine stigle i do Džordža. Letnja škola, dakle, nije dolazila u obzir, a biće srećna i ako naredne jeseni uopšte zadrži posao.

„Mama, molim te, pođi s nama“, navaljivao je Metju u telefonskom razgovoru koji su vodili sredinom aprila, u kome nisu mnogo pričali ni o čemu drugom. Ivon je stajala na tremu, obučena u gumene čizme. Metjuov poziv bi joj laskao da je verovala kako on zaista želi da ona pođe s njima, ali je znala da je zove samo da bi ispunio određenu društvenu formu. Ako već Kalini roditelji idu na taj put s njima, kako bi on objasnio odsustvo svoje majke?

„Izgleda da će i Aurelija i Henri ići s nama“, dodao je.

Pomisao na Aurelijino, a posebno Henrijevo prisustvo učinila je stvar još privlačnijim. Ivon je dugo strahovala da će Aurelija i dalje odbijati znake ma kakve romantične pažnje, baš kao što se i ona sama nekad branila od izraza nežnosti svojih roditelja. Ivon se u sebi radovala kad god bi uočila da je Henri obgrlio Aureliju a da se ova nije izmakla.

„Mogu li da prevalim s vama samo jedan deo tog puta?“, upitala je Metjua.

Najzad je, u jednom dugom telefonskom razgovoru, sve dogovoreno. Odlučeno je da se Ivon pridruži Metjuu, Kembelovima, Aureliji i Henriju na polovini njihovog krstarenja, u Turskoj, a da prethodnih desetak dana provede u Dači. Čim je donela tu odluku, oraspoložila se i svetlucave iskre više joj nisu igrale pred očima. Skinula je reklame za naručivanje obroka okačene gumicom za kvaku na ulaznim vratima i bacila ih u đubre.

Te večeri Ivon je na internetu pronašla ovu kuću. Bila je opisana kao „ljupka kuća“ od koje se može „prošetati do plaže“. Zamislila je da će u noj provesti tih devet dana, a onda će se ukrcati na brod u luci u Dači.

Sedela je i jela trešnje u kuhinji Alija Čelika sve dok nije napunila stomak i umrljala prste crvenim sokom. Pospremila je sve za sobom i oprala ruke, proverila da li su ulazna vrata i prozori dobro zatvoreni i, vukući noge, popela se u glavnu spavaću sobu.

Presvukla se u pidžamu, oprala zube i sprala bolna stopala mlazem vode iz tuša, a onda se sručila na krevet. U oglasu je stajalo da je to veliki krevet duple širine, ali je, dok se premetala ispod čaršava, otkrila da su na njemu dva dušeka zapravo

bila spojena u jedan ubacivanjem u zajedničku navlaku. Kod kuće je uvek spavala tačno na sredini svog velikog dušeka, jer se tako osećala manje sićušnom i nekako važnijom nego kad bi spavala na svojoj uobičajenoj strani kreveta – ali ovde to nije bilo moguće. Svake noći će morati da bira stranu kreveta na kojoj će spavati.

Ležala je u postelji sa upaljenim svetlom i zurila u kuku na tavanici, zakucanu baš iznad kreveta. Bila je to kuka za kakvu se obično kače saksije s cvećem. No ko bi poželeo da okači cveće baš na to mesto?

Nije mogla da zaspi. Ustala je i pretražila policu s knjigama. Većina knjiga bila je na turskom, čak i *Da Vinčijev kod*, no Ivon je ipak prepoznala tu svuda prisutnu naslovnu stranu. Bilo je tu i nekoliko knjiga na nemačkom i jedna na engleskom jeziku: *Ženski vodič kroz analni seks*. Pročitala je ponovo taj naslov sa hrbata knjige, da se uveri da nije pogrešila. Otvorila je prvu stranu, a iz knjige je ispao odsečak narudžbenice naslovljene na *Amazon.com*. Knjiga je bila je upućena nekoj Manon. Ivon je prelistala knjigu zastajući kod nekih dijagrama, zatim je vratila odsečak u knjigu, a knjigu na policu. Čelik očito nije sve proverio ni uklonio sve svoje stvari pre dolaska stanara.

Vratila se u postelju i pokušala da se udobno namesti. Pred očima su joj se nizale neke nepovezane slike: setila se beleške koju je našla zakačenu za vetrobran automobila posle Piterovog parastosa, u kojoj je pisalo: „Vidi šta si učinila. Da si parkirala desetak centimetara dalje, neko je mogao da se parkira ispred tebe. Ali nisi to učinila. Pokušaj sledećeg puta da budeš manje sebična. Pomisli da ima i drugih ljudi na svetu.“ Činjenica da je narednih dana, a i nekoliko sledećih

meseci, čak i sada, uporno mislila na tu belešku izluđivala ju je i zbunjivala. Beleška o parkiranju automobila! Činilo joj se da ta cedulja sadrži sve ono što joj je bilo mrsko u tim danima prinude i poraza.

A onda joj se u mislima ukazao lik žene u sivom zimskom kaputu, koja se pojavila na njenom pragu jednog davnog decembra. Ivon je upravo sipala vodu u crvenu činiju ispod božićne jelke kad je ugledala tu nepoznatu ženu kako se penje stepenicama do njihovih ulaznih vrata. Čak je i njen hod delovao ljutito. Pokucala je glasno i odlučno. Ivon je otvorila vrata.

„Da li ste vi Aurelijina majka?“, upitala je žena. Lice joj je bilo izobličeno, a pogled gnevan.

„Jesam“, rekla je Ivon.

„Pa, želim da znate da je vaša ćerka upravo poslala moju na odeljenje za intenzivnu negu“, rekla je žena.

Ivon se, dakle, prevarila kad je pomislila da se Aurelija sasvim otreznila, dovoljno da se iz rehabilitacionog centra u Arizoni vrati u svoju srednju školu u Barlington. Kako je bila naivna kad je pomislila da Aurelija ne preprodaje drogu. Tako nešto su njoj i Piteru jednom saopštili na porodičnom savetovanju u školi. „Sva ta deca i koriste i preprodaju drogu.“ „Naša Aurelija to ne radi“, rekla je ona tada Piteru, koji nije bio oduševljen ćerkinim brzim povratkom kući. „Ne, naša Aurelija to nikako ne radi“, ponovio je Piter, ali je te reči izgovorio sa sasvim drugim značenjem.

Ubrzo su se ta dva događaja stopila u jedan, jer je u njenoj viziji ta gnevna majka bila zapravo ona osoba koja joj je ostavila cedulju na kolima. Ivon je odmahnula glavom kao da želi da otera sve te slike iz svojih misli. Sva se preznojila, koža

joj je bila slana. Ustala je i širom otvorila prozor. Vetar ga je odmah zalupio. Časovnik je pokazivao tri ujutro, što znači da puna dva sata nije uspela da zaspi. Pokušala je da spava okrenuta na stranu i uglavila je jastuk među noge, onako kao što je činila u trudnoći. Zatim se okrenula na stomak. Jastučnica je bila hrapava. Izvukla je iz kofera jednu iznošenu majicu i omotala je oko jastuka.

U zoru je otkrila da je tanke kukičane zavese uopšte ne štite od jutarnjeg svetla. Pridigla se u postelji, pokušavajući da razmisli o tome kako da ponovo zaspi. Dok je zastajala na pragu svake od preostalih spavaćih soba, setila se sebe kad je bila mlada. Svake noći, pošto bi oprala zube, proverila bi šta rade bliznaci. Metjuova soba mirisala je na mlečni maslac, taj teški dečaćki miris. Aurelija je od rođenja spavala vrlo nemirno i zaticala bi je u najčudnijim položajima. Jedne noći pridigla bi noge uza zid pored kreveta i spavala široko razjapljenih usta. Naredne noći ležala bi potrbuške, raširenih ruku i nogu poput padobranca.

Pošto se tako u šest satu ujutru nalutala po kući u Dači, Ivon je najzad otišla u sobu s francuskim krevetom i teškim draperijama i smestila se u krevet na strani bližoj vratima. San joj je bio neophodan; želela je da prikupi snagu za naredni dan. Pre dvadeset i osam godina ona i Piter proveli su medeni mesec u Dači. Želela je da se ujutru probudi spremna za novi dan.

Prodorani zvuk je naglo odjeknuo kroz kuću. Da li je to bila sirena? Možda znak za vazdušni napad? Skliznula je iz kreveta povukavši sa sobom i pokrivače, a zatim se nekako